

TÜRKİYE'DE ÇOCUK KORUMA SİSTEMİ

İLGİLİ MEVZUAT

- * ANAYASA
- * BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ
 - * TÜRK MEDENİ KANUNU
 - * ÇOCUK KORUMA KANUNU
 - * SOSYAL HİZMETLER KANUNU
 - * KORUYUCU AİLE YÖNETMELİĞİ

ONSEKİZ YAŞINA KADAR HER İNSAN ÇOCUK
SAYILIR

- * ANAYASA MD 41: “Aile, Türk toplumunun temelidir ve Devlet, ailenin huzur ve refahı özellikle anne ve çocukların korunması için gerekli tedbirleri alır, teşkilatları kurar. “
- Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana babası ile kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir.
- Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.

- * ANAYASA MD 61: “Devlet, korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır ve bu amaçla gerekli teşkilatı ve tesisleri kurar veya kurdurur.”

* BM ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

- * Tüm çocuklar, hiç bir ayrım gözetmeksizin temel insan haklarına sahiptirler.
- * Çocuklarla ilgili her türlü faaliyette çocuğun yüksek yararı temel düşünce olmalıdır.
- * Çocukların katılma hakkı korunmalıdır; kendilerini ilgilendiren konularda görüşü dinlenmeli ve dikkate alınmalıdır.

TEMEL ÇOCUK HAKLARI

- * HAYATTA KALMA HAKKI;
Beslenme, barınma, yeterli yaşam standardı ve sağlık hizmetlerine erişim hakkı.
- * GELİŞME HAKKI; Her çocuk tam potansiyeline ulaşabilmesi için eğitim, dinlenme, kültürel faaliyet, bilgiye erişme, düşünce özgürlüğü haklarını kullanabilmelidir.

- * KORUNMA HAKKI;
Çocukların her türlü istismar, kötü muamele, ihmal ve istismardan korunmaları gerekmektedir. Maruziyet halinde koruma ve rehabilitesi sağlanmalıdır.
- * KATILIM HAKKI; Çocuklar görüşlerini ifade etme ve yaşamlarını etkileyen konularda söz sahibi olma hakkına sahiptirler.

Çocuk Koruma Kanunu

- * Korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunmasına,
- * Haklarının, esenliklerini güvence altına alınmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

- * **Korunma İhtiyacı Olan Çocuk;** Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuğu ifade eder.
- * **Suçta Sürüklenen Çocuk;** Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında adli işlem başlatılmış çocukları ifade eder.

- * Bir çocuğun korunma ihtiyacı içinde olduğuna ve hakkında “Koruyucu ve Destekleyici Tedbir” uygulanmasına Çocuk Hakimi tarafından karar verilir. Karar verilmeden önce çocuk hakkında Sosyal İnceleme Raporu düzenlenir.
- * Hakim re’sen harekete geçebileceği gibi, kurumların ve şahısların ihbar ve bildirimleri ile de harekete geçebilir.

* Çocuğun korunmasında öncelik, ailenin sorumluluğundadır ve her çocuğun mümkün olduğunca ailesi yanında bakımının sağlanması hakkı vardır. Bu nedenle öncelikle çocuğun aile yanında korunmasına ve desteklenmesine yönelik tedbirler alınır.

- Danışmalık
- Eğitim
- Sağlık ve
- Barınma kararlarından bir veya bir kaçı hakkında karar verilerek uygulanır.

Çocuklar ile ilgili ;
Koruma kararı ve tedbir kararı
verilmesi,
Tedbirlerin uygulanmasının
raporlama ile denetlenmesi ve
Tedbirin değiştirilmesi ya da
Sonlandırılması hakkında tüm
işlemler yalnızca HAKİM KARARI
ile yapılabilmektedir.

- * Tedbir kararlarının uygulanması, takibi ve denetlenmesi;
- Görevli kuruluş tarafından tedbir kararının nasıl yerine getirileceği konusunda bir plan hazırlanır ve on gün içinde hakim onayına sunulur.
- Hakim en geç üçer aylık sürelerle uygulama planının uygulanıp uygulanmadığını, tedbirden beklenen amaca ulaşıp ulaşılmadığını sosyal çalışma görevlilerine incelettirir. Gerekğinde tedbir kararını değiştirir ya da kaldırır.

Ancak bu tedbir kararları çocuğun ailesinin yanında korunmasını sağlayamadığı, çocuğun ailesinin yanında kalmasının sakıncalı olduğu, çocuğun acil koruma altına alınmasının gerekli olduğu yüksek riskli yaşamsal koşulların bulunması halinde çocuk hakimi tarafından **BAKIM TEDBİRİ** alınmasına karar verilmektedir.

Bu karar ile birlikte çocuk Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğüne ait birimlerde
“Kurum Bakımına”
alınır.

Hakkında bakım tedbiri verilmiş çocuğun özelliklerine göre, uygulanacak Bakım Yöntemi hakkında karar kurum tarafından verilmektedir.

- * Çocuk hakkında uygulanabilecek bakım tedbiri yöntemleri;
 - Kurum Bakımı,
 - Evlat Edindirme,
 - Koruyucu Aile Bakım Modelidir.

Koruyucu Aile

- * Müdürlük Denetiminde
- * deme karşılığı ya da
- * Bedelsiz
- * Çocuğun bakımını ve yetiştirilmesini üstlenen
- * Aile ortamında yaşamasını sağlayan
- * Tercihen temel aile eğitimi ile birinci ve ikinci kademe koruyucu aile eđitimini almış
- * Aile ya da kiřileri ifade etmektedir.

- * Kişilerin ya da aile ise eşlerin birlikte Koruyucu Aile Olabilmesi için;
- Türk vatandaşı olmak ve Türkiye’de sürekli ikamet etmek,
- 25-65 yaş aralığında bulunmak,
- En az ilkokul düzeyinde eğitim almış olmak,
- Düzenli gelire, ev ve hayat koşullarına sahip olmak ön şartları bulunmaktadır.
- Yanına yerleştirilecek çocukla arasında en az onsekiz yaş bulunması gerekmektedir.
- Sağlık raporu, sabıka kaydı belgelerine sahip olması gerekmektedir.

Koruyucu Aile Modelleri

- * Akraba ya da yakın çevre koruyucu aile modeli ; Kan bağı bulunan ya da iletişimi olan bakıcı, komşu gibi çocuğun yakın çevresinde bulunan kişilerdir. Bu kişilerin koruyucu aile olmayı kabul etmeleri halinde yaş ve eğitim koşulu aranmaz.

- * Geçici koruyucu aile modeli; Acil koruma kararı gereken ya da hakkında henüz hizmet planı oluşturulmamış korunma ihtiyacı içindeki çocuklar için uygundur. Geçici koruyucu aile olabilmek için temel ana-baba eğitimleri ile koruyucu aile birinci ve ikinci kademe eğitimi almış olmak gereklidir.

- * Süreli koruyucu aile modeli; Kısa sürede biyolojik ailesi yanına döndürölme imkanı olmayan ya da kalıcı aile yanına yerleştiremeyen çocuklar için uygundur.

- * Uzmanlaşmış koruyucu aile modeli;
Özel zorlukları ve ihtiyaçları olan
çocuklara yardımcı olabilecek lisans
eğitime sahip veya tüm koruyucu
aile kademe eğitimleri ile temel ana-
baba eğitimlerini almış koruyucu
ailelerin sunabileceği bir hizmettir.

Koruyucu Aile Hizmetinin Başlaması

- * Belgelerini tamamlayan koruyucu aile ile sosyal çalışmacı görüşme yapar. Bu görüşmede amaç ailenin tüm bireylerini yaşam koşulları içinde tanımak, kişinin/ailenin ve çevresinin çocuğun yaşam koşulları için uygunluğunu belirlemektir. Sosyal görüşmeci, görüşmeler neticesinde sosyal inceleme raporu düzenler.
- * Rapor komisyona sunulur. Çocuk ve aile eşleştirmesi yapılır.
- * Çocuk ile mesleki çalışma yapılır, koruyucu aile sürecine hazırlanır ve görüşleri alınır.

- * Çocuk ve koruyucu aile tanıştırılır ve birlikte zaman geçirmeleri sağlanır.
- * Olumlu sonuçlanması halinde çocuk aile yanına yerleştirilir, bakım sözleşmesi imzalanarak aileye “koruyucu aile belgesi” ve çocuğa ait “sağlık kartı” verilir.

Koruyucu Aile yanına aynı anda en fazla 3 çocuk yerleştirilebilir. Çocuklar kardeş ise bu sınırlama esas alınmayabilir.

Uzmanlaşmış Koruyucu Aile yanına 1 çocuk yerleştirilmesi esastır.

Haklarında korunma kararı alınmış çocukların koruyucu aile yanına yerleştirilmelerinde, biyolojik ailelerin onayının alınması gerekmemektedir.

Koruyucu ailenin seçilmesi, çocuğun aileye yerleştirilmesi, aileden geri alınması ve bakım modelinin değiştirilmesine ilişkin tüm kararlar idare / kurum tarafından alınmakta ve uygulanmaktadır.

Koruyucu Ailenin Yükümlülükleri

- * Çocuğun sağlıklı gelişimi için gerekli koşulları sağlamak ve uygulamak,
- * Çocuğun gerekli tedavilerini, zamanında yaptırmak, sağlık hizmetlerinden yararlanmasını sağlamak,
- * Çocuğun kişisel beceri ve yeteneklerine mümkün olan en uygun eğitimi almasını sağlamak,

- * Koruyucu aile biriminin uygun gördüğü şekil ve zamanda çocuğu biyolojik ailesi ile görüşmesi için kuruma getirmek.
- * Kurumun bilgisi dışında çocuğun kan bağı bulunan ya da eski çevresinde olan kişilerle iletişim kurmamak.

- * Çocuğu gözetmek, ihmal ve istismardan korumak.
- * Sosyal çalışma görevlileri ile iletişim ve işbirliği içinde olmak.

Koruyucu Aile Bakımının Sona Ermesi

- * Sözleşme yükümlülüklerine uymamak ya da ailenin koruyucu aile olmaktan vazgeçmesi
- * Aile tarafından çocuğun ihmal veya istismar edilmesi

- * Ailenin fizik veya ruh sağlığının veya yaşıayış biçimin çocuğun bakımını etkileyecek şekilde bozulmuş olması
- * Ailenin yüz kızartıcı bir suçtan ceza alması, çocuklara yönelik istismar / şiddet suçlarından ceza alması

- * Çocuğun çalıştırılması, habersiz ikametinin değiştirilmesi,
- * Çocuğun biyolojik ailesi ve yakın çevresi ile iletişimini sürdürmesinde kolaylık sağlamaması

Bu hallerde koruyucu aile statüsü sona erdirilir ve aile yanına bir daha çocuk yerleştirilmez.

- * Çocuk hakkında koruma kararının kalkması, çocuğun evlat edindirilmesi, biyolojik ailesi yanına döndürülmesi ya da bakım modelinin değiştirilmesi.
- * Yapılan izleme ziyaretlerine rağmen aile ile çocuk arasında uyum sağlanamaması, sorunların çözölememesi,
- * Çocuğun ya da ailenin haklı nedenle bakım ilişkisini sona erdirmek istemesi durumlarında ailenin yanına yeniden çocuk yerleştirebilir.

Denizli Koruyucu Aile Derne
06.10.2016 / DENİZLİ
Av. Jülide KELEŞ YARIŞAN

